

kantáta” című művét adjuk elő a Károli Gáspár Református Egyetem fennállásának 150-ik évfordulója alkalmából. Debrecen város felkérésére a város napján, 2006. április 11-én Balassa Sándornak a város számára írt „Cívis város” című művét mutatjuk be Debrecenben, az újonnan megépült Kölcsey Ferenc Művelődési Központban. 2006 május 19-én és 21-én Pongrácz Zoltán „Missa Solemnis” című művét, a Bartók Béla Nemzetközi Kórusversenyen pedig Vajda János új szerzeményét adjuk elő.

A zenekar vezetősége új díjak megalapításáról is határozott, így idén első ízben ke-

rült kiosztásra a Kritikus Díj és a Nívó Díj. Előbbi díjazottjára a zenekar munkáját folyamatosan figyelemmel kísérő kritikusok tesznek javaslatot, az utóbbival a fenntartó önkormányzat díjazza a szerinte legeredményesebb zenekari művészt. A Kritikus Díjat az idén Ludmány Antal, oboaművész, a Nívó Díjat a zenekar koncertmestere Dénesi Csaba vehette át. Szintén az idei évadzárón került átadásra – három év kihagyás után – a Rubányi Vilmos Díj – ezt Fekete Katalin csellóművész nyerte el. Az Évad Zenekari Művésze Díjat – a zenekari tagok szavazatai alapján – Galuska Anikó brácsaművész kapta.

Debrecen város önkormányzata jövő év januárjától átalakítja a művészeti intézmények működését. A zenekart és a Debreceni Kodály Kórust a Debreceni Filharmonikus Zenekar és Kodály Kórus elnevezésű intézménybe vonja össze, amelynek ügyvezető igazgatói pozíciójára pályázatot írt ki. A zenekar, a kórus és a Csokonai Színház operatagozatának művészeti munkájáért egy zeneigazgató lesz felelős.

Kocsár Balázs,
igazgató

Hangverseny és „vidéke” Magyarországon 2005 táján

A Rádiózenekar profiljához nem tartozik szorosan a vidékre járás.

Mégis az utóbbi pár évben - nem a Rádió rendezésében - ezt teszi. 2004-2005-ben megfordultunk az ország szinte valamennyi nagyvárosában, ahonnan élményekkel megrakodva hosszabb-rövidebb éjszakai buszozás után haza is értünk. Most élménybeszámolót tartanék, egyáltalán nem túl magasra emelt igényekkel fellépve a vidéki hangversenyek helyszínéit illetően. Nézzük először, hogy miként fogadják a helyi koncerttermek a hozzájuk érkező (nem csak) fővárosi zenekarokat.

Helyszín: Általában lepukkant színházi színpad, vagy volt moziból (Győr), zsinagógából (Szombathely) átalakított kényszer szülte terem, vagy egyetemi aula (Pécs, Veszprém), korszerűtlen, réges-rég elavult berendezéssel. Recsegő, rozoga székek, hajladozó padlózat, állíthatatlan kottaállványok keserítik az életet. Általános a helyhiány még ott is, ahol lenne tér, valahogy olyan szűk a beépített pódium, hogy a nagyzenekar csak szorong rajta. Sehol nincs élet- és értékmentő biztonsági lécz felszegelve az alkalmi építmények szélén. WC általában egy van nyolcvan ember számára, néha közös a közönséggel (Veszprém), néha egészen elfogadhatatlan állapotban (Pécs).

Üdítő kivétel Nyíregyháza. Az új Kodály Zoltán Általános Iskola és Gimnázium koncertterme európai léptékű, némi hibával, később erre még kitérek.

Öltözők: Kivétel nélkül mindenhol kicsik, néha koedukáltak, egy parván választja el a nőit a férfióltözőtől (Veszprém). Fogas nincs, a szék kevés, nem jut mindenkinek.

A zenekari tagok sok esetben a színpad mögötti díszletraktárban öltöznek, kihaszánálva (fogas híján) a díszletekbe vert szögeket, kiálló deszkákat, fél lábbon ugrálva cserélik utcai ruháikat a koncert öltözékre. (Csodálatos látvány tárulna a közönség szeme elé, ha egyszer véletlenül valaki felhúzná a pódiumot a kulisszáktól elválasztó függönyt!) Köszönetet kell mondanom a Győri Filharmonia igazgatójának, aki ott jártunkkor bennünket rézfúvósokat befogadott irodájába, ahol emberi körülmények között érezhettük magunkat. Volt szék, fogas, de még sütemény és sör is. (Ó, micsoda kiváltságok!)

Világítás: Magyarországon, (néhol külföldön is) a világítás azt jelenti, hogy a zenekart a nézőtér felől világítják be, így a zenekari művészek szemből kapják a fényt. Ettől csak két dolgot nem lehet látni: a kottát és a karmestert. Egy-két színházban kapunk a fejünk fölé szuffitát, abból viszont olyan hőség árad, amely elhangolja a hangszereket, az izzadásról nem is be-

szélve. Az üde kivételként említett nyíregyházi teremben sincs a pódium világítása megoldva. A zenekar utolsó két sora bensőséges homályba burkolódik. Csekély befektetéssel pultonkénti világítás megoldás lehetne.

Akusztika: Bizonyára nem én vagyok az első, aki leírja, hogy a Pécsi Egyetem aulájának akusztikája messze a legrosszabb az általunk „bejátszottak” közül. Gondolom, hogy a régebbi időkben használt Liszt Terem kis méreténél fogva esett ki a koncertszervezők látóteréből. Helybeliektől tudom, hogy még ráadásul életveszélyesnek is van minősítve, tehát ott nem lehet hangversenyt tartani. Sajnos igazán jó akusztikájú teremről, színházról nem tudok beszámolni. Talán a szombathelyi és a debreceni szólt úgy, ahogy kellene, de az is lehet, hogy itt is csak a rézfúvósok voltak elégedettek. (Debrecenben ottani kollégától hallottam: „akármit csinálsz, ha akarsz lazálhatsz is, a terem úgy szól, mint az ágyú.”) A közönség soraiból nem beszél-

tem senkivel, de nekünk rézfúvósoknak valóban jó volt ott játszani. Nem lazásultunk!! A jó akusztikát tudom, nehezen lehet létrehozni. Még igen nagynevű helyeken sem találták el a zenekari koncertek hangzásának megfelelő belső teret. Hát akkor mit akarunk mi, a végső soron nem is hangverseny célokat szolgáló épületektől? Azoktól semmit, de az illetékesektől új szemléletet és új, valódi hangversenytermeket igen. Bár több, mint harminc évvel ezelőtt történt, de még jól emlékszem, mert akkor ott dolgoztam, hogy két ambiciózus szombat-helyi tanár – megérdemlik, hogy leírjam a nevüket – Petró János és Tibold Iván a városi és megyei tanácsal egyetértésben kiverkedte, hogy a Zsinagóga koncertteremként működjön. Ténykedésük példaértékű lehet ma is, bár ennyi idő alatt a város és a megye is kinötte a helyiséget, újra lenne szükség. Hallom, hogy tervek vannak, de felfelé nem lehet építkezni, mert a zsinagóga épület látványát nem takarhatja el semmi, tehát marad a föld alatti változat.

Gondolom messze még a megvalósulás, de már a gondolat is díjazandó.

Szervezés: Mint tudjuk, a jó szervezésnek párja nincs, a szervezési hiba viszont megbocsájthatatlan. Vidéki portyázásunk alatt kétszer is előfordult, hogy a hangverseny után, néhány óra buszozást követően a nem túl messze eső város szállodájában éjszakáztunk, ahonnan délelőtt ki kellett költözni. A koncertig hátralévő időt (7-8 óra) az utcán, tereken, vendéglátó ipari egységekben, jobb esetben környékbeli kirándulással ütöttük el. Mondanom se kell, hogy senkinek sem volt túl jó kedve és nem túl hízelgő megjegyzések hangzottak el a szervezőknek címezve. Tegyük hozzá, joggal! Egy 80–100 tagú művészegyüttest utcára rakni hangszerestől, csomagostól enyhén szólva tiszteletlenség, nem enyhén szólva brutalitás. Ez a szervezési hiba megbocsájthatatlan.

A hangversenyeknek a fentebb vázoltakkal együtt jónak kellett lenniük, nem a saját ló

dicsérete, hanem a visszajelzések mondat-ják velem, hogy jók is voltak. Az egyik városban a hangverseny után, a nagy sikerre utalva, az egyik helyi vezető a következőket mondta: „Te, ez a közönség szeret benne-tekkel!” Ezt éreztük mi is, és be kell vallanom, hogy nem is a közönséggel volt bajunk, hanem azzal a visszatérő, hibás felfogással, hogy a zenész, a művész, mindent meg kell, hogy tegyen a sikerért és meg is tesz mindent. Ugyanakkor tudásához, teljesítményéhez képest méltatlan körülmények között kényszerül művészi munka végzésére. És ez senkit sem érdekel.

Élménybeszámolómat nem címez senkinek, címezem tehát mindenkinek. Segítetek! Segítsenek!!

Szabó Vilmos
Tuba
Rádiózenekar

Visszhangra vár az EKHO

Megszülethet a művészek jogállását is szabályozó törvény

Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló szabályozást ősszel terjesztik a parlament elé, s ha sikerül elfogadtatni, akkor a tervek szerint 2006. január 1-jétől lép életbe. Az EKHO rendezheti a színelte szerződések ügyét, ráadásul sikerült egy olyan közteherviselési formát találni, amely a művészek számára is kedvezőbb helyzetet teremt a jelenleginél. Dr. Gyimesi László, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének elnöke, a Magyar Zene- és Táncművészek Szakszervezetének a főtitkára szerint megszülethet egy olyan sajátos szabályozás, amely számos más területen is érzékeltetni fogja hatását. S bár néhány kérdőjel még akad, az EKHO-ról szóló törvénynek november 15-ig meg kell születnie. Eddig az időpontig kell elfogadni azokat a nyilvános irányelveket is, amelyek rögzítik, mikor kell munkaviszonynak vagy megbízáson munkaviszonynak nyilvánítani az adott jogviszonyt, és milyen megállapodások maradhatnak vállalkozási szerződések, azaz melyek az ún. színelte szerződések jellemzői. November 15-e után az érintetteknek másfél hónapjuk lesz arra, hogy eldöntsék, az

EKHO-t vagy az EVÁ-t választják. Azoknak, akik 2006. június 30-ig az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás mellett döntenek, nem fogják megvizsgálni korábbi szerződéseit, a többiek viszont komoly adóhatósági és munkaiügyi ellenőrzésekre számíthatnak.

A lapunk előző számában dr. Gyimesi László még kissé borúlátóan – a művészejogállásról szóló törvény kapcsán – azt nyilatkozta: „az illetékes szervek nagyon tartanak attól, hogy a művészeknek további kedvezményeket biztosítsanak vagy elfogadjanak rájuk jellemző sajátosságokat”. S bár néhány biztató jel már akkor is akadt, a folytatást, s azt, hogy az évek óta tartó egyeztetéseknek, tárgyalásoknak mikorra lesz bármilyen kézzelfogható eredménye, lehetetlen volt előre megjósolni. Szerencsére a nyári hónapok alatt új irányt vettek az események, a kormányzat ugyanis elhatározta, hogy a művészek és az újságírók számára megkísérel egy sajátos és egyedi teherviselési rendszert létrehozni. Az EKHO, azaz az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás segít abban, hogy élesen elkülönítse egymástól a valós és a színelte munka-

szerződéseket, s ez utóbbiak számát akár nullára redukálja. Az EKHO kidolgozását a Pénzügyminisztérium és a Munkaügyi Minisztérium végezte, s a június óta folyó egyeztetésekben szakszervezet, és más szakmai szervezetek képviselőiben Dr. Gyimesi László vett részt. Az érdekképviseleti szervezetet a munka minden szakaszába bevonták, a főtitkár számos javaslatot vettek fontolóra és építették be a törvénytervezetbe. Az EKHO-ról nyár végén egyeztettek a kormánnyal, s augusztus 29-én már a kormányfő is részt vett az egyeztetésen, és ő ismertette sajtótájékoztatón az új adónem részleteit. A szabályozás ősszel kerül a parlament elé, s ha elfogadják, akkor 2006. január 1-től lép életbe.

Miután a további tárgyalások során még néhány részlet változhat, ezért Dr. Gyimesi László ezeket nem kívánta felsorolni, a törvény sarokpontjairól, fő irányvonalairól viszont szívesen beszélt. Elmondta, egy könnyített, sajátos kedvezményekkel teli rendszer született. Ebben a jogszabálytervezetben a művészejogállásnak, művészfoglalkoztatásnak nagyon fontos tartalmi